

צעד ראשון — לפחד מעצמו

האדם חלש ואינו יכול לסמוך על עצמו כי בכל רגע הוא עלול להיכשל וכל כוחו בא מן הבורא

צעד שני — מצד האמונה אין ממה לפחד

המאמין יודע שהוא בידי הבורא כמו תינוק בחיק אמו ולכן הוא יכול להיות רגוע

צעד שלישי — לא להפוך אמונה לביטחון עצמי

אסור לאדם לחשוב שהוא כבר דבוק בה' ואינו יכול ליפול כי מחשבה כזאת מביאה לגאווה

צעד רביעי — להיות בשני קווים

בלב אמונה ורוגע ובשכל זהירות ופחד מלסמוך על עצמו

צעד חמישי — אמונה אינה הבנה שכלית

כאשר האדם מתחיל להתפעל מן האמונה שלו הוא כבר עלול להרגיש את עצמו

צעד שישי — עבודת האדם היא להכיר בחולשתו

עליו להזכיר לעצמו שהוא חלש ובלי עזרת הבורא אינו יכול לעמוד

צעד שביעי — שני ההפכים משלימים זה את זה

האמונה נותנת מנוחה והשפלות שומרת מן הגאווה

צעד שמיני — האמונה הפשוטה היא כהרף עין

אין לרדוף אחרי הרגשת האמונה או לנסות לשחזר אותה אלא להתחזק בשפלות

צעד תשיעי — להיזהר גם בזמן הצלחה
כאשר רואים ישועה צריך לזכור שהכול מאת הבורא ולא מכוח האדם

צעד עשירי — פחד אינו תמיד ירידה

לפעמים הפחד מעצמו שומר את האדם מסיפוק עצמי ומקרב אותו לביטול

צעד אחד עשר — גם בשפלות יש סכנה

שפלות לא נכונה עלולה להביא לעצבות וחוסר שפלות עלול להביא לגאווה

צעד שנים עשר — צריך חבר נאמן

חבר יכול לעזור לברר מהי אמונה מהי שפלות ומהי עצבות

צעד שלושה עשר — להיות מוכן לקבל ביקורת

החבר יכול לעזור רק כאשר האדם מוכן לבדוק את עצמו ולשמוע אמת

צעד ארבעה עשר — חשיבות אסיפת חברים

דיבור משותף על הדרך עוזר למנוע טעויות אבל אינו מחליף חבר אישי ונאמן

המסקנה

מצד האמונה הכול ביד הבורא ואין ממה לפחד

ומצד הכרת עצמו האדם חלש ואינו יכול לסמוך על עצמו

האמונה נותנת שלווה

והשפלות שומרת מן הגאווה

ר' אשר הסביר שהאדם צריך להיות בשני מצבים יחד **אמונה** ו**הבנה**

מצד **האמונה** אין לו ממה לפחד כי הכול ביד הבורא והוא נמצא אצלו כמו תינוק בחיק אמו

ומצד **הכרת** עצמו הוא צריך לפחד מלסמוך על עצמו כי האדם חלש ועלול להיכשל בכל רגע

הסכנה מתחילה כאשר האדם הופך את **האמונה** ל**הבנה** שכלית ואומר לעצמו אני דבוק בה'

ולכן אני בטוח כי אז הביטחון בבורא עלול להפוך לביטחון עצמי ולגאווה

לכן מצד **האמונה** עליו להיות רגוע ולדעת שהכול מאת ה'

ומצד **השכל** עליו לזכור שאין לו כוח מעצמו ושהוא זקוק לעזרת הבורא בכל רגע

ר' אשר אמר שהאמונה הפשוטה עוברת באדם כהרף עין וכאשר הוא מנסה לתפוס אותה ולהתפעל ממנה

הוא כבר עלול להרגיש את עצמו לכן עדיף לחזק את השפלות ולא לרדוף אחרי הרגשות של אמונה

גם כאשר האדם רואה הצלחה וישועה עליו לזכור שהכול מאת הבורא ולא מכוחו

ואפילו פחד מעצמו אינו תמיד סימן לירידה לפעמים הקב"ה שולח את הפחד כדי להציל את האדם מסיפוק עצמי ומגאווה

אבל גם שפלות יכולה להפוך לעצבות

ולכן האדם צריך חבר נאמן שיוכל לדבר איתו בכנות ולקבל ממנו ביקורת ועצה

עיקר הדרך לחיות באמונה ובשלווה מצד הבורא ובהירות ובשפלות מצד עצמו

האמונה נותנת מנוחה והשפלות שומרת מן הגאווה